

PATRIARHIA ROMÂNĂ
MITROPOLIA ORTODOXA ROMÂNĂ A EUROPEI OCCIDENTALE ȘI MERIDIONALE

REGULAMENTUL DE PROCEDURĂ

AL INSTANȚELOR DE DISCIPLINĂ ȘI DE JUDECATĂ

**ALE MITROPOLIEI ORTODOXE ROMÂNE
A EUROPEI OCCIDENTALE ȘI MERIDIONALE**

ACEST REGULAMENT ARE LA BAZĂ *REGULAMENTUL DE PROCEDURA AL INSTANTELOR DISCIPLINARE ȘI DE JUDECATĂ ALE BISERICII ORTODOXE ROMÂNE* MODIFICAT DE CĂTRE ADUNAREA MITROPOLITANĂ CONFORM ARTICOLULUI 85 DIN *STATUTUL CANONIC AL MITROPOLIEI ORTODOXE ROMÂNE A EUROPEI OCCIDENTALE SI MERIDIONALE*

LIMOURS 2003

Text cu modificările aprobate de Adunarea Mitropolitană din data de 15 noiembrie2003

REGULAMENT DE PROCEDURA SI DE JUDECATA AL CONSISTORIULUI MITROPOLITAN

Capitolul I

COMPETENȚA REGULAMENTULUI

Art.1 – Sunt supuși prevederilor prezentului Regulament toți membrii clerului de mir, viețuitorii mănăstirilor și monahii, indiferent de slujirile și funcțiile pe care le îndeplinesc în cadrul Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale, precum și cântăreții și paracliserii în funcție.

Capitolul al II-lea

ABATERI ȘI DELICTE DISCIPLINARE

A. Abateri

Art.2 – Sunt considerate abateri disciplinare și sancționate ca atare:

- a. Neglijența sau neascultarea în îndeplinirea datoriilor bisericesti;
- b. Căutarea de certuri și provocarea de neînțelegeri în sânul Bisericii;
- c. Impunerea plății pentru serviciile religioase;
- d. Executarea fără aprobarea autorității superioare a actelor care necesită în prealabil o asemenea aprobare;
- e. Săvârșirea celor sfinte într-o altă parohie sau biserică fără aprobarea Chiriarhului sau fără consimțământul preotului locului;
- f. Părăsirea parohiei, fie ca locuință, fie ca serviciu, șederea mai multă vreme afară din parohie, fără voia și fără știrea Chiriarhului.

De asemenea, se consideră abateri disciplinare și faptele constatate și sancționate de autoritățile judecătorești, ele putând fi sancționate și pe cale bisericească, cum ar fi:

- a. Incorectitudini săvârșite în afaceri oficiale;
- b. Faptele mai puțin grave, săvârșite contra ordinii și buneii cuviințe.

B. Delicte

Art.3 – Sunt considerate drept delict disciplinare și sancționate ca atare:

- a. Săvârșirea cu de la sine putere a lucrărilor sfinte de către un cleric suspendat sau depus din treaptă;
- b. Părăsirea cu de la sine putere a locului său de serviciu și săvârșirea serviciilor preoțești în altă parohie fără știrea și consimțământul autorității bisericesti competente;
- c. Neglijarea ritualului prescris la săvârșirea lucrărilor sfinte;
- d. Violarea secretului mărturisirii;
- e. Îndeletnicirea cu afaceri potrivnice chemării preoțești;
- f. Sperjurul;
- g. Sacrilegiul sau ierosilia;
- h. Blasfemia;
- i. Calomnierea și acuzarea neîntemeiată de fapte necinstite față de orice cleric, față de autoritatea ierarhică bisericească, precum și față de corporațiile, instituțiile și organele bisericesti;
- k. Adulterul;

- l.** Curvia;
- m.** Beția;
- n.** Jocul de noroc;
- o.** Apostasia;
- p.** Erezia;
- q.** Schisma;
- r.** Simonia;
- s.** Neglijarea, neîndeplinirea sau îndeplinirea cu rea credință a îndatoririlor precizate de Statutul canonic, de Regulamentele, ordinele și dispozițiile autorităților bisericești;
- t.** Administrarea incorectă a bunurilor bisericești, însușirea sau întrebuințarea lor în alte scopuri.

De asemenea, se consideră delictе disciplinare și delictеle constatate și pedepsite de către instanțele judecătorești, urmând a fi sancționate și pe cale bisericească. Asemenea delictе sunt :

- ț.** Furtul;
- u.** Camăta;
- v.** Bătaia;
- w.** Omorul;
- x.** Condamnarea definitivă de către instanțele judecătorești pentru orice alte crime și delictе.

PEDEPSELE ȘI APLICAREA LOR

Art.4 – Chiriarhul și instanțele de judecată bisericească aplică persoanelor supuse judecății, după gravitatea cazului, în conformitate cu dispozițiile canonice și ale prezentului Regulament, următoarele pedepse:

A. Pedepse vremelnice

- a.** Avertismentul sau dojana duhovnicească;
- b.** Pierderea oficiului de paroh pe timp limitat sau definitiv;
- c.** Oprirea de la săvârșirea anumitor lucrări sfinte;
- d.** Oprirea totală de la săvârșirea lucrărilor sfinte pe un anumit timp;
- e.** Canonisirea la sfintele mânăstiri sau la catedrală, până la o lună de fiecare dată, cu obligația de a lua parte activă la întregul program liturgic;
- f.** Transferarea.

B. Pedepse definitive

- a.** Pierderea definitivă a rangurilor bisericești;
- b.** Pierderea pentru totdeauna a dreptului de a fi ridicat la un rang ierarhic sau administrativ;
- c.** Depunerea - pierderea definitivă a dreptului de a săvârși vreo lucrare sacră, fără pierderea calității de preot, cu putința de a activa în administrația bisericească;
- d.** CATERISIREA;
- e.** Destituirea (pentru cântăreți și paracliseri);
- f.** Excluderea din monahism (pentru monahi și monahii).

DESPRE ABATERI, DELICTE ȘI PEDEPSIREA LOR

Art.5 – Apostasia este lepădarea credinței depline a Bisericii Ortodoxe și îmbrățișarea unei confesiuni religioase neortodoxe sau a altei religii. Pentru clerici, apostazia se pedepsește cu cATERISIREA.

Art.6 – Dacă lepădarea de credință s-a făcut sub silă fizică, iar clericul a arătat pocăință adâncă, se va opri pentru totdeauna de la săvârșirea lucrărilor sfinte, însă își va păstra demnitatea de cleric.

Art.7 – Vina de apostasie se constată fie din mărturisirea publică, fie din mărturisirea privată, făcută de cel lepădat de credință, prin viu grai sau în scris.

Art.8 – Ateismul se constată și se pedepsește ca apostasia.

Art.9 – Erezia este respingerea intenționată și îndărătnică a unei dogme fixate de Biserică, sau îmbrățișarea unei dogme eretice reprobate de Biserică.

Art.10 – Vina de erezie se constată în același mod ca și cea de apostasie.

Art.11 – Dacă vreun cleric se face vinovat de erezie, pentru prima dată va fi chemat și sfătuit de către Chiriarh asupra greșelii în care a căzut.

Dacă cel învinuit va recunoaște greșeala și se va căi, arătând că a căzut în erezie fără știință și fără intenție, va fi iertat, dându-i-se un canon de pocăință, după chibzuința Chiriarhului.

Dacă cel învinuit însă, nu va recunoaște greșeala, ci va persista în erezie, se va pedepsi direct de către Chiriarh, pentru prima dată cu oprirea de la săvârșirea celor sfinte și trimiterea lui spre pocăință la catedrală sau la o mănăstire, pe timp de 30-90 de zile.

Dacă cel învinovățit va arăta pocăință, și ascultare va fi iertat, însă va fi mutat de către Chiriarh într-o altă parohie.

Dacă persoana în cauză nu va arăta pocăință și va persista în erezie, va fi deferit Consistoriului Mitropolitan, spre a fi sancționat potrivit dispozițiilor canonice legale.

Art.12 – Schisma este despărțirea de Biserică, pentru înțelegeri deosebite ale unor norme de disciplină, morală și cult ale învățaturii Bisericii sau a unor anumite chestiuni ușor de împăcat.

Părăsirea Bisericii Ortodoxe pentru intrarea într-o jurisdicție necanonică este echivalată schismei.

Art.13 – De asemenea, se consideră tot schismă și nesupunerea și refuzul de a asculta de autoritatea bisericească după ce i s-a atras atenția și a fost chemat la ordine, cu formă scrisă, prin aducerea la cunoștință sub luare de dovadă.

Art.14 – Dacă unul dintre cei ce se numără în cler, cu de la sine voie, ar introduce schimbări și inovații în cultul și ritualul bisericesc, și dacă va recunoaște faptul că a făcut acest lucru din neștiință sau greșeală, pentru întâia dată se va dojeni aspru.

Dacă a doua oară va cădea în aceeași greșeală, se va pedepsi direct de Chiriarh cu oprirea de la săvârșirea celor sfinte și cu trimiterea spre pocăință la catedrală sau la o mănăstire, pe timp de 30-90 de zile.

Dacă vinovatul persistă și după aceasta în rătăcire, va fi deferit Consistoriului Mitropolitan.

Art.15 – Neascultarea de autorități se consideră, când o persoană din cele amintite la **art.1** din acest Regulament, ar refuza executarea ordinelor primite, sau ar refuza ascultarea față de autoritățile superioare bisericești, sau prin cuvinte și scrieri, sau în alt mod ar insulta persoanele ce reprezintă autoritatea canonică.

Art.16 – Neascultarea de autorități, după gravitatea faptului și conduita vinovatului până la darea hotărârii, se pedepsește cu dojană putându-se ajunge până la depunere și caterisire.

Art.17 – Săvârșirea cu de la sine putere a lucrărilor sfinte de către un cleric oprit de Chiriarh se va pedepsi cu transfer disciplinar, putându-se ajunge după caz până la depunere și caterisire.

Art.18 – Nici un cleric nu poate săvârși cele sfinte într-o altă parohie, decât aceea în care este canonic așezat, fără încuviințarea autorității canonice.

Dacă un cleric a săvârșit cele sfinte într-o parohie străină fără învoirea parohului respectiv, se va pedepsi cu pedeapsa dojaniei sau a transferării disciplinare.

Art.19 – Nici un cleric dintr-o eparhie străină nu poate fi primit fără carte canonică, eliberată de către episcopul eparhiei din care a plecat, la cererea expresă a Chiriarhului. În cartea canonică se va arăta precis purtarea de până atunci a solicitatorului. Lipsa acestei precizări face fără efect cartea canonică. Liberarea cărții canonice produce vacantarea postului avut.

Dacă un cleric ar săvârși cele sfinte în altă eparhie, fără învoirea Chiriarhului, se va considera drept neascultare de autorități și se va pedepsi ca atare.

Art.20 – Nu se va putea elibera carte canonică unui cleric trimis în judecată până ce cauza pentru care a fost trimis nu s-a stins printr-o hotărâre rămasă definitivă. Nerespectarea acestei dispozițiuni atrage după sine nulitatea cărții canonice și a tuturor actelor ce decurg din aceea.

Art.21 – Monahilor nu se eliberează carte canonică. Trecerea lor dintr-o mănăstire în alta, în cuprinsul aceleiași eparhii, sau între două eparhii, se face pe cale de corespondență oficială între chiriarhii respectivi.

Art.22 – Administrarea Sfintei Taine a Mărturisirii, precum și a Sfintei Împărtășanii, în caz de boală, într-o parohie străină, nu se poate imputa clericului care a săvârșit-o.

Art.23 – Preotul care ar pretinde sau ar impune plată pentru orice slujbă religioasă, va fi pedepsit cu pedeapsa canonică la mănăstire sau la catedrală, până la 30 de zile.

Art.24 – Săvârșirea lucrărilor sfinte într-un paraclis particular fără binecuvântarea Chiriarhului se va considera ca neascultare de autorități și se va pedepsi ca atare.

Art.25 – Dacă vreun cleric ar primi vreo însărcinare bisericească de orice natură, fără știrea și consimțământul autorității bisericești competente, se va considera și pedepsi ca neascultare de autorități.

Art.26 – Dacă vreun cleric ar părăsi parohia fără binecuvântarea Chiriarhului, va fi pedepsit pentru neascultare de autorități. După 30 de zile de absență, parohia sau postul va fi declarat vacant.

În acest caz, decizia de destituire se dă direct de către Chiriarh, fără a se mai trimite în judecata Consistoriului.

Art.27 – Neglijarea ritualului prescris, în săvârșirea celor sfinte, neglijarea și neîmplinirea datoriei de a predica în biserică, precum și neglijarea tuturor îndatoririlor rânduite de autoritatea canonică se vor pedepsi cu pedeapsa dojană, putându-se ajunge până la oprirea de la slujirea celor sfinte și transferare.

Art.28 – Violarea secretului mărturisirii se pedepsește cu depunerea.

Art.29 – Dacă vreunul dintre cei supuși judecării bisericești va fi condamnat definitiv de instanțele penale pentru vreo crimă sau pentru vreunul din delicturile următoare: fals, furt, înșelăciune, abuz de încredere, măturie mincinoasă, adulter, delapidare, luare de mită, violare de sigiliu, acesta va fi supus judecării Consistoriului Mitropolitan.

Dacă cel în cauză a fost condamnat la amendă penală, închisoare pentru fapte de natură penală sau civilă, i se va aplica oprirea de la slujirea celor sfinte pe o durată determinată sau pe durata sancțiunii respective.

Dacă cel în cauză a fost condamnat la închisoare pentru un termen mai mare de un an, i se va aplica una din pedepsele prevăzute la **art.4, par.b**, după gravitatea cazului.

Art.30 – Este interzis clericilor a se îndeletnici cu activități incompatibile cu slujirea lor. Clericii au datoria de a cere binecuvântarea chiriarhului pentru orice îndeletnicire extraeclezială.

Contravențiile la acest articol se pedepsesc cu pedeapsa corespunzătoare neascultării de autorități.

Art.31 – Clericii sunt datori să poarte cu cinste costumul preoțesc prevăzut de normele bisericești.

Art.32 – Dacă un cleric necinstește costumul preoțesc, pentru prima dată i se vor aplica pedepsele vremelnice prevăzute la **art. 4, lit.a și b**. În caz de recidivă, va fi oprit de la slujirea celor sfinte pe timp de o lună, și tot astfel va fi pedepsit până la îndreptare sau se va depune.

Art.33 – Clericul care, prin cuvinte necuviincioase sau fapte, a arătat lipsă de respect față de casa lui Dumnezeu și de obiectele sfinte, pentru prima dată se pedepsește cu dojană severă sau oprirea de la săvârșirea lucrărilor sfinte și canon de pocăință, după natura greșelii.

De va cădea pentru a doua oară în aceeași greșală, va fi pedepsit cu suspendarea pe termen de 30-90 de zile și canon de pocăință la catedrală sau mănăstire. Dacă va recidiva, se va pedepsi cu depunerea.

Art.34 – Sperjurul se pedepsește cu depunerea din treaptă.

Art.35 – Furtul, camăta, bătaia și omorul se vor pedepsi cu pedepsele prevăzute de Sfintele Canoane. Omorul săvârșit de un cleric, chiar din greșală sau în legitimă apărare, atrage după sine oprirea pentru totdeauna de la slujirea Sfintei Liturghii, rămânând numai cu drepturile și cinstea demnității de cleric și putând îndeplini celelalte ierurgii, afară de Sfintele Taine.

În afară de cazurile prevăzute de acest articol, omorul săvârșit de un cleric se pedepsește cu caterisirea.

Art.36 – Clericul care se face vinovat de acte de violență, se pedepsește cu dojană putându-se ajunge până la caterisire.

Art.37 – Clericii dovediți că au călcat castitatea sau sfințenia căsătoriei, căzând în adulter, se depun.

Art.38 – Clericii văduvi, care se recăsătoresc, se pedepsesc potrivit Sfințelor Canoane.

Clericii care divorțează de soțiile lor, în afara motivului de adulter, se opresc de către Chiriarh de la săvârșirea tuturor lucrărilor sfinte până la refacerea căminului. În cazul când stăruie în despărțire, sunt deferiți Consistoriului Mitropolitan.

Soția care, la despărțire, s-a dovedit vinovată de învinuiri prevăzute de Sfințele Canoane, se va pedepsi de Chiriarh, la propunerea Consistoriului Mitropolitan, cu pedeapsă de la dojană arhierescă până la oprirea de la împărtășanie.

Art.39 – Clericii dovediți de beție se pedepsesc prima dată cu canonul la mânăstire, pe timp de 90 de zile, cu sau fără oprire de la slujire pe timp determinat, iar a doua oară se suspendă din post până la pocăință și îndreptare.

În cazul prevăzut de acest articol, pedeapsa se aplică direct de către Chiriarh, în urma constatării faptului pe bază de anchetă. În caz de neîndreptare, se va depune.

Art.40 – Clericul care în biserică sau în afară de biserică a îndrăznit să săvârșească, beat, vreo slujbă religioasă, pentru prima oară se suspendă din post, cu oprirea de a săvârși cele sfinte, până la pocăința sinceră și curățirea conștiinței în fața duhovnicului.

Art.41 – Preotul sau diaconul care, beat, sau după ce a mâncat și băut ceva, sau a fumat, a îndrăznit să săvârșească Sfânta Liturghie, se pedepsește cu caterisirea și se trece în rândul mirenilor.

Aceeași pedeapsă se aplică și celui care a îndrăznit să săvârșească Sfânta Liturghie, fără să facă Proscomidia, precum și celui ce, săvârșind Proscomidia și Sfânta Liturghie, lasă intenționat sau din neglijență Sfințele Taine nepotrivite.

Clericii împreună-liturghisitori, care nu se împărtășesc la Sfânta Liturghie, se pedepsesc cu oprirea de la lucrarea celor sfinte, pe timp de 30-90 de zile, și sunt trimiși pentru un timp de pocăință la mânăstire.

Art.42 – Sunt cu desăvârșire interzise clericilor jocurile de noroc.

Clericului care s-a dovedit jucând jocuri de noroc, pentru prima dată i se va aplica pedeapsa observației.

Dacă va fi jucat în localuri publice, pentru prima dată, se va pedepsi cu pedeapsa degradării din rang, sau cu pierderea oficiului de paroh.

În caz că cel vinovat n-ar avea nici un rang, nici nu este paroh, se sancționează cu pedeapsa vremelnică prevăzută la **art.4 lit.c**.

În caz de recidivă, se va exclude din cler pentru totdeauna, prin depunere sau caterisire.

Art.43 – Este interzis clericilor să viziteze localurile publice de petrecere cu caracter nepotrivit cu calitatea de preot.

Clericul care va contraveni acestei dispoziții, se va pedepsi pentru prima dată cu dojană arhierescă.

Art.44 – Preotul care, chemat fiind de credincioși pentru îndeplinirea datoriilor sale, a lăsat să moară un copil fără a fi botezat sau un bolnav neîmpărtășit, se oprește de la lucrarea celor sfinte pe timp determinat, cu canon de pocăință la catedrală sau mânăstire.

Art.45 – Clericul care va săvârși slujba Cununiei fără a fi observat dacă cei ce o cer au îndeplinit prescripțiile legii civile și bisericești, de se va dovedi că a făcut aceasta din neștiință sau neglijență, se va pedepsi cu pedeapsa dojanei, iar dacă s-ar dovedi că a făcut-o în deplină cunoștință de cauză, se va pedepsi cu suspendarea din serviciu pe timp determinat.

Art.46 – Nici un cleric nu va oficia slujba Cununiei a doua oară persoanelor divorțate numai de instanțele civile, dacă nu va face proba că acele persoane au obținut dezlegare în urma divorțului și nu va obține de la Chiriarh binecuvântare pentru a doua cununie.

Clericul care va fi oficiat o astfel de căsătorie, se pedepsește cu pedeapsa transferării, iar căsătoria bisericească se va declara nulă.

De vor oficia mai mulți preoți, de orice treaptă, la o asemenea căsătorie, tuturor li se va aplica aceeași pedeapsă.

Art.47 – Căsătoriile mixte se pot săvârși doar după obținerea dispensei episcopale.

Art.48 – În urma oricărei pedepsiri, preotul pierde dreptul de a fi promovat într-o funcție sau slujire pe termen de un an.

ORGANELE ÎNDREPTĂȚITE SĂ APLICE PEDEPSE

Art.49 – Organele îndreptățite să aplice pedepsele sunt: Chiriarhul și Consistoriul Mitropolitan.

Art.50 – Chiriarhul, pe baza unei anchete regulamentare, sau a unui raport sau referat al organelor administrative în subordine, are dreptul să aplice direct și fără drept de recurs, din partea celui sancționat, următoarele pedepse disciplinare, prevăzute în art.4 din Regulament:

- a. Avertismentul și dojana arhierescă;
- b. Pierderea oficiului de paroh;
- c. Oprirea de a săvârși anumite lucrări sfinte, până la 90 zile într-un an;
- d. Oprirea totală de la săvârșirea lucrărilor sfinte, până la 30 zile într-un an;
- e. Canonisirea la o sfântă mănăstire sau la catedrală, până la 30 zile într-un an.

Art.51 – Toate celelalte pedepse se aplică de Chiriarh împreună cu Consistoriul Mitropolitan, în condițiile prevăzute în prezentul Regulament.

Art.52 – Oricare pedeapsă rămasă definitivă, va fi trecută în fișa personală a celui pedepsit.

Capitolul al III-lea

INSTANȚELE DISCIPLINARE ȘI DE JUDECATĂ BISERICESCĂ

Art.53 – Organul disciplinar și de judecată pentru toți membrii clerului de mir, viețuitorii mănăstirilor și monahii, cântăreții și paracliserii în funcții, este Consistoriul Mitropolitan.

Organele de recurs sunt:

- a. Sinodul Mitropolitan, pentru cazurile de depunere din treaptă;
- b. Sfântul Sinod, pentru cazurile de caterisire.

CONSISTORIUL MITROPOLITAN

A. Componența Consistoriului Mitropolitan

Art.54 – Consistoriul Mitropolitan este format din: cinci membri titulari și doi membri supleanți, aleși de către Adunarea Mitropolitană pe termen de patru ani și confirmați de Chiriarh, toți preoți cu examenul de promovare, din categoria I, doctori sau licențiați în teologie, cu cunoștințe canonice și juridice. Din rândul acestora, Chiriarhul numește Președintele Consistoriului și completul de judecată format din trei membri.

În caz de vacantare a vreunui post de membru în Consistoriul Mitropolitan, Chiriarhul poate numi înlocuitor până la încheierea mandatului respectiv. Noii membri vor fi prezentați Adunării Mitropolitane în proxima sesiune.

Consistoriul va avea un grefier, numit de Chiriarh la propunerea președintelui.

Art.55 – Hotărârile date de Consistoriu din care fac parte membri care nu întrunesc condițiile prevăzute în **art.54** din prezentul Regulament, sunt nule de drept.

Art.56 – Nici un preot care a suferit vreo condamnare judecătorească bisericească sau civilă, pentru delictele prevăzute la **art.29** din acest Regulament, nu va putea fi ales membru al Consistoriului Mitropolitan.

Dacă un membru, în timpul pentru care este ales, suferă vreo condamnare judecătorească definitivă, pierde dreptul de a mai rămâne membru în Consistoriu.

Art.57 – Nu pot fi aleși membri în Consistoriu preoții care îndeplinesc vreo însărcinare administrativă bisericească. Nimeni nu poate fi în același timp:

- a. Membru al Consiliului Mitropolitan și al Consistoriului Mitropolitan;
- b. Protopop și membru al Consistoriului Mitropolitan;
- c. Funcționar în administrația și controlul bisericesc și membru al Consistoriului Mitropolitan;
- d. Rude între ei sau cu Chiriarhul, până la al patrulea grad de sânge și al doilea de cuscrie, și membri ai Consistoriului Mitropolitan.

Art.58 – Locul membrului revocat va fi ocupat, până la o nouă alegere, de unul din membrii supleanți desemnat de președintele Consistoriului. Alegerea noului membru se va face numai pentru restul timpului, până la împlinirea termenului de patru ani, rămas pentru ceilalți membri.

Art.59 – Membrii Consistoriului Mitropolitan sunt retribuiți conform normelor ce se vor stabili de Sfântul Sinod.

Membri supleanți se bucură întru totul de drepturile membrilor titulari, pentru timpul ce suplinesc în Consistoriu.

Pentru toți membrii Consistoriului, care nu locuiesc în reședință, se vor acorda cheltuieli de transport, când vor fi chemați să judece.

B. Procedura în materie de judecată bisericească la Consistoriul Mitropolitan

Reclamații, învinuiri din oficiu, anchetarea și acționarea lor

Art.60 – Consistoriul Mitropolitan judecă în primă și ultimă instanță abaterile și delictele clericilor prevăzute în **art.2** și **3** din prezentul Regulament și aplică, după gravitate, una din pedepsele vremelnice sau definitive prevăzute la **art. 4**.

Pedepsele pronunțate de Consistoriul Mitropolitan au caracter definitiv și executoriu, după aprobarea lor de către Chiriarh.

Singurele pedepse cu drept de recurs pronunțate de Consistoriul Mitropolitan sunt: depunerea și caterisirea (prevăzute la **art.4, par.B, lit.c** și **d**).

Art.61 – Acțiunea împotriva membrilor clerului se va introduce în Consistoriu pe următoarele căi:

- a. Prin plângeri adresate Chiriarhului ;
- b. Prin rapoarte de inspecții însoțite de procese-verbale constatatoare ale organelor administrative bisericești, care prin natura lor fac dovada certă până la înscrierea în fals ;
- c. Prin solicitarea inculpatului care, cu aprobarea Chiriarhului, cere să se justifice față de vina imputată;
- d. Din oficiu, pe baza referatului oricărui membru al administrației mitropolitane.

Art.62 – Reclamațiile trebuie să cuprindă: localitatea de unde vine sesizarea, numele și prenumele, domiciliul reclamantului sau ale reclamantilor, dacă sunt mai mulți, al reclamatului (pârâtului) și ale martorilor propuși, cu indicarea felului vinei, a datei săvârșirii ei și a condițiilor în care s-a petrecut, cum și toate piesele care s-ar putea folosi de către reclamant ca doveditoare.

Art.63 – Reclamațiile care nu vor îndeplini condițiile **art.61** și **62**, se înapoiază spre completare.

Art.64 – Cazurile prevăzute la **art.61, lit.b** și **d** se trimit în judecată din oficiu de către Chiriarh, iar președintele Consistoriului, fără altă trimitere, le va trece în registrul de judecată, în cel mult 10 zile, iar în cazuri excepționale, trecerea pe registrul de judecată se va face imediat.

Art.65 – Pentru cazurile prevăzute în **art.61, lit.c**, președintele Consistoriului, primind cererea, fixează termenul și trimite citații părților și martorilor.

Art.66 – Pentru celelalte reclamații prevăzute în **art.61, lit. a**, Chiriarhul primind reclamațiile le trimite organului în drept, spre anchetare.

Art.67 – Abaterile socotite grave de către Chiriarh atrag după sine chiar din momentul ordonării anchetei sau al acționării în judecată, suspendarea din serviciu a inculpatului, până la darea sentinței definitive, cu accelerarea însă a judecății procesului pentru toate cazurile de această natură.

De asemenea, clericii care sunt sancționați de prima instanță, cu una din pedepsele prevăzute la **art.4, par.B, lit. b, c, d** și **e**, adică: pierderea pentru totdeauna a dreptului de a fi ridicat la un grad ierarhic superior sau administrativ, depunerea din treaptă, caterisirea sau destituirea, rămân suspendați din serviciu, până la darea unei sentințe definitive, cu aceeași obligație pentru instanțele respective, de a accelera judecata.

Art.68 – Întârzierile în împlinirea procedurii și în darea hotărârilor cad sub controlul consilierului administrativ bisericesc, care propune Chiriarhului pedepsirea celor vinovați de astfel de întârzieri nemotivate.

Art.69 – Înainte de anchetarea vreunui din plângerile prevăzute în **art.61, lit.a**, Chiriarhul poate cere informații prealabile de la organele administrative subalterne.

Art.70 – Chiriarhul va stabili locul de desfășurare a anchetelor.

Art.71 – Înainte de a merge în localitate, pentru anchetă, delegatul însărcinat cu aceasta va informa părțile despre ziua, ora și localul unde se va face ancheta, cerându-le să se prezinte cu toate dovezile ce le vor avea.

Înmânarea citațiilor se va face cu cel puțin trei zile libere înainte de data anchetei.

Părții învinuite i se vor trimite întotdeauna, în rezumat, punctele de acuzare cuprinse în reclamația îndreptată împotriva sa.

Nerespectarea acestor dispoziții atrage după sine nulitatea anchetei.

Art.72 – Citarea părților și a martorilor, dacă în cauză este preotul coslujitor, diaconul sau unul din personalul inferior, se va face prin parohul local.

Dacă reclamatul este însuși parohul, citarea lui, a martorilor și a reclamantului se va face prin scrisoare recomandată sau printr-un preot delegat de episcop.

Art.73 – Citarea părților se va face prin scrisoare recomandată sau prin persoană încredințată cu citarea părților și a martorilor.

În caz că vreuna din părți ar refuza să confirme convocarea sau ar fi absentă din localitate, sau ar fi în incapacitatea fizică de a semna, înștiințarea va fi transmisă pe bază de proces-verbal.

Prezența părților și a martorilor la anchetă face dovada îndeplinirii procedurii de convocare.

Art.74 – În ziua fixată pentru cercetare, se va respecta următoarea procedură:

a. La locul anchetei vor avea acces doar părțile și persoanele însărcinate cu ancheta.

b. Se va da citire reclamației sau actului de începere a cercetării canonice.

c. Se va întreba reclamantul dacă-și recunoaște reclamația și, în caz afirmativ, dacă o mai susține.

d. Dacă obiectul reclamației nu este gravă, părțile vor fi sfătuite să se împace.

e. În caz de neîmpăcare, se va începe ancheta, întrebându-se pârâtul ce are de spus în apărare. Depoziția proprie este suficientă.

f. Se va cere reclamantului să producă dovezile pe care le are pentru susținerea acuzației.

Art.75 – Reclamantul este dator să facă proba celor afirmate.

Această probă se face cu martori sau cu înscrisuri autentice.

Învinuirile nedovedite cu martori și înscrisuri, fie la anchetă, fie la judecata în Consistoriu, cad asupra reclamantului, care se pedepsește de Consistoriu și de Chiriarh.

Art.76 – Partea reclamată se va prezenta în persoană și nu va avea nimic de probat cu martori sau alte dovezi.

Propria sa mărturisire e considerată ca adevărată, până la proba contrarie, și nu este nevoie să fie sprijinită pe dovezi și mărturii străine.

La anchetă se vor audia numai martorii reclamantului, pentru a se constata dacă se face dovada celor reclamate, iar pârâtul își va propune martori în apărare, numai în fața instanței de judecată, dacă pricina va fi deferită spre judecată.

Martorii reclamantului de la anchetă vor fi chemați în fața instanței de judecată, numai când ar fi cazul de a se stabili jurământul mincinos sau sperjurul, care se pedepsește conform **art.75** din Regulament.

Art.77 – Audierea martorilor se face introducându-se unul câte unul în localul destinat anchetei.

Martorii vor rămâne în sală până ce toți cei interogați își vor încheia depozițiile.

Art.78 – Depozițiile martorilor se fac sub prestare de jurământ pe Sfânta Cruce și Sfânta Evanghelie; în cazuri speciale, anchetatorul sau președintele poate dispune și altfel.

Înainte de a face depoziția, fiecărui martor i se va atrage atenția să spună adevărul și să nu ascundă nimic, pentru că mărturisirea va avea s-o întărească cu jurământ, iar în cazul în care se va dovedi că este mincinoasă, va fi pedepsit conform **art.75**.

Când un martor, din motive de credință, refuză să depună jurământul pe Sfânta Cruce și Sfânta Evanghelie, acest lucru se va menționa în procesul-verbal al ședinței de anchetă sau judecată, iar el va fi audiat ca martor complementar.

Art.79 – Fiecare martor are îndatorirea să declare:

- a. Numele și prenumele;
- b. Vârsta, cunoscându-se că se va primi ca martor numai o persoană majoră;
- c. Religia;
- d. Ocupația;
- e. Dacă este rudă sau încuscrit cu vreuna din părți și, în caz afirmativ, în ce grad;
- f. Dacă este în dușmănie sau în proces cu una din părți;
- g. Dacă se află în serviciul uneia din părți sau subaltern;
- h. Dacă i s-a promis sau dat ceva, ca să nu spună adevărul și dacă da, cine sau prin cine;
- i. Dacă l-a învățat cineva cum să mărturisească.

Art.80 – Martorul va depune mărturia numai oral. O depunere scrisă, trimisă prin intermediar, nu este admisă.

Art.81 – Martorul, după ce a semnat depoziția, e obligat să depună jurământul.

Va pune mâna pe Sfânta Cruce, delegatul va rosti și martorul va repeta după dânsul următoarele:

“În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh.

Eu..., jur înaintea Atotputernicului Dumnezeu, care știe toate, și mă leg în cuget curat, că am mărturisit adevărul, fără ură, nici părtinire, pentru vreuna din părți, spunând numai ceea ce am văzut, ceea ce am auzit și ceea ce știu. Așa să-mi ajute Dumnezeu.”

Art.82 – Fiecare martor, după depunerea jurământului, e obligat să semneze foaia de jurământ.

În cazul în care martorul se află în incapacitatea de a semna, jurământul va fi certificat prin proces-verbal.

Art.83 – Nu pot fi admiși, nici audiați ca martori, decât ortodocșii care întrunesc condițiile de moralitate, cerute de Sfintele Canoane și legile țării respective și în conformitate cu **art.137** din acest Regulament.

Aprecierea calității martorilor este lăsată Consistoriului care va asculta, în caz de îndoială, pe reprezentanții acuzării și ai apărării.

Respingerea unui martor va fi motivată și motivele se vor trece în procesul-verbal al anchetei sau în minuta instanței.

Art.84 – Lipsa jurământului din dosarul anchetei anulează depoziția martorului respectiv.

Art.85 – După ascultarea părților și a martorilor, se va întocmi un proces-verbal, în care se vor trece depozițiile părților și ale martorilor.

În depozițiile martorilor se vor trece toate întrebările indicate de **art.79**, cum și amintirea faptului că a jurat potrivit **art.81**.

Art.86 – Martorii vor putea fi din nou întrebați, ori de câte ori va fi nevoie, în urma ascultării altor martori.

Art.87 – Părțile, ca și delegații, pot pune martorului orice întrebări, dar numai în legătură cu acuzația adusă.

Părțile pot pune întrebări numai prin delegat.

Întrebările puse martorilor se administrează mai întâi din partea reclamantului care i-a propus și numai după aceea din partea pârâtului.

Art.88 – În cursul depunerii jurământului, nimeni nu are voie să-l întrerupă.

Art.89 – Dacă reclamantul ar voi să mai propună și alți martori decât cei indicați de el în reclamație, aceasta nu i se va îngădui decât cu condiția de a-i fi anunțat Chiriarhului cu cel puțin 8 zile înainte de data cercetării.

Martorii noi propuși pentru data anchetei, după termenul de 8 zile, nu sunt luați în considerare, însă pot fi citați în fața Consistoriului, dacă această cauză va fi deferită judecății.

Art.90 – Depunerile părților în litigiu, precum și obiecțiile ce s-ar ridica privitor la martori și la mărturiile lor, se pot face și în scris, și se depun la dosarul anchetei.

Art.91 – Pentru stabilirea unui adevăr, anchetatorul poate solicita expertize.

Art.92 – Expertul va trebui să îndeplinească aceleași condiții ca și martorii și să depună jurământul prevăzut la **art.81**.

Art.93 – Dacă vreo persoană din cele ce depun mărturie în faza cercetării ar fi incapabilă să semneze depoziția, depoziția va fi atestată prin proces-verbal.

Art.94 – După trecerea în procesul-verbal a depozițiilor părților și a martorilor, persoana însărcinată cu cercetarea va citi în auzul tuturor cele scrise și va întreba dacă vreuna din părți mai are ceva de adăugat sau de obiectat.

Art.95 – Despre răspunsul dat se va face mențiune în procesul-verbal. Lipsa îndeplinirii prevederilor **art.94** atrage după sine nulitatea cercetării.

Art.96 – Procesul-verbal de cercetare va cuprinde pe lângă cele arătate mai sus și mențiunea incidentelor produse eventual în timpul cercetării.

Art.97 – Dacă vreuna din părți sau vreun martor ar rosti vorbe necuviincioase, sau ar amenința pe anchetatori, faptul se va considera ca ultraj în exercițiul funcțiunii.

Art.98 – Purtarea necuviincioasă din partea reclamantului, a pârâtului sau din partea martorului propus de el, sau lipsa de respect, pe lângă sancțiunile prevăzute de acest Regulament, atrage după sine imediat suspendarea cercetării.

În acest caz, se încheie un proces-verbal, arătând cauza suspendării și împreună cu toate celelalte acte se trimit Chiriarhului.

Art.99 – După terminarea cercetării, procesul-verbal, semnat de delegat, reclamant și pârât, cu toate piesele anexe, se va trimite, cu raport, Chiriarhului care a ordonat ancheta.

Art.100 – În raport, persoana delegată cu ancheta își va da opinia sa, potrivit impresiei ce și-a făcut la cercetare și din depozițiile părților, asupra vinovăției sau nevinovăției celui reclamat.

Art.101 – Atât procedura de informare prealabilă, cât și cea de anchetă – unde va fi cazul – se vor îndeplini în termen de cel mult 30 de zile de la data când persoana însărcinată cu ancheta a primit sau i s-a reînnoit delegația din partea Chiriarhului.

Întârzierea peste acest termen atrage după sine pedepsirea delegatului pe cale disciplinară.

Art.102 – Opinia sa este considerată ca act de autoritate și confidențial.

Art.103 – Îndată ce persoana instituită cu anchetarea a depus la cancelaria mitropolitană rezultatul cercetării, consilierul administrativ mitropolitan cercetează actele, dacă au fost întocmite conform formelor și regulilor stabilite, dacă cuprind și lămuresc în totul chestiunea. Consilierul administrativ întocmește referat Chiriarhului asupra rezultatului anchetei și, după cum va fi cazul, va face propuneri pentru trimiterea sau netrimitea în judecată a acuzatului. Toată această lucrare se va face în timp de cel mult 8 zile.

Art.104 – Dacă se vor dovedi oarecare neajunsuri, Chiriarhul poate să poruncească foștilor anchetatori sau altor persoane să completeze ancheta.

Art.105 – Dacă din cercetările făcute, Chiriarhul, la propunerea consilierului administrativ mitropolitan, găsește că nu este cazul de trimitere în judecată, cazul sau se va clasa, sau, dacă sunt necesare unele din măsurile disciplinare prevăzute la **art.50**, Chiriarhul le va aplica, făcându-se mențiune despre aceasta în fișa personală (foaia calificativă) a persoanei respective.

Art.106 – Centrul Mitropolitan ține un registru al fișelor personale (foaie calificativă pentru fiecare membru al clerului mirean și al personalului bisericesc din eparhie) în care se vor însemna și pedepsele.

Acest registru constituie un document confidențial la dispoziția Chiriarhului și nimic nu se poate trece în el, decât de mâna Chiriarhului sau a delegatului său.

Notările neadevărate și divulgările din partea delegatului Chiriarhului se pedepsesc cu trimiterea acestuia în judecata Consistoriului.

Orice însemnare făcută de altă persoană în acest registru rămâne fără nici o valoare.

Art.107 – Dacă în urma analizării actelor de cercetare, Chiriarhul socotește că acuzațiile sunt întemeiate, dosarul este transmis spre judecată Consistoriului Mitropolitan.

Art.108 – Președintele Consistoriului, îndată ce primește dosarul respectiv, cu ordin de chemare în judecată semnat de Chiriarh, înscrie pe rol cauza respectivă, dispune citarea părților și martorilor (**art.89**).

PROCEDURA CHEMĂRII ÎN JUDECATĂ

Art.109 – Pentru toate cazurile, termenul de înfățișare a părților în fața Consistoriului nu va fi mai lung de trei luni de la data înscrierii pe rolul de judecată.

Art.110 – Citațiile vor fi astfel redactate:

„în temeiul articolului ... din Statutul Canonic al Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale, sunteți citat pentru a vă prezenta în fața Consistoriului Mitropolitan, în ziua de..., la ora... în localitatea, adresa.....”.

Art.111 – Martorii se citează fără mențiunea obiectului pentru care sunt chemați.

Art.112 – Pentru cazurile trimise în judecată pe baza **art.61, lit.a, b și d**, se va trimite acuzatului odată cu citația și arătarea capetelor de învinuire.

JUDECAREA PROCESELOR

A. Ședințe

Art.113 – Consistoriul pentru judecarea proceselor, ține ședință în locul și la ora stabilite de Chiriarh. Ședințele vor fi prezidate de persoana anume desemnată, conform **art.54** din acest Regulament. Cancelaria Consistoriului va avea un grefier și personal auxiliar.

Art.114 – Orele pentru ținerea ședințelor sunt cele precizate în citații. Nu vor fi zile de judecată duminicile și sărbătorile.

Art.115 – La ședințele Consistoriului nu vor putea asista decât părțile împricinate cu martorii și apărătorii lor, și organul de acuzare.

Art.116 – Conducerea dezbaterilor o are președintele, care ține și buna rânduială. Tot ce va ordona el în această privință se va executa întocmai.

Art.117 – Dacă vreo persoană din acelea care asistă la judecată va tulbura liniștea, va fi chemată la ordine de către președinte.

În cazul când neliniștea continuă, președintele va putea înlătura din sala ședințelor pe tulburători.

Art.118 – Dacă părțile împricinate, direct sau prin apărătorii lor, trec marginile bunei cuviințe și rostesc insulte sau orice cuvinte necuviincioase, președintele le va chema la ordine pentru prima oară, iar a doua oară le va lua cuvântul.

Pentru cazuri mai grave, președintele Consistoriului va deschide acțiune contra persoanelor vinovate.

Art.119 – În toate cazurile de necuviință sau agresiune din partea părților, procesul va continua să se judece, cu excluderea însă din ședință a celor necuviincioși sau agresivi, împotriva cărora Consistoriul are dreptul de a se folosi și de celelalte căi bisericești și civile.

În cazul când necuviința sau agresiunea va veni din partea apărătorilor, aceștia vor fi deferiți spre judecată Chiriarhului.

Art.120 – Când sunt tulburări, președintele Consistoriului va putea cere concursul forței publice, pentru asigurarea ordinii și liniștii în judecarea proceselor.

B. Instrucția și judecarea proceselor

Art.121 – Procesele se vor judeca după ordinea intrării lor, afară de cazuri mai grave, care cer a fi judecate cât mai urgent.

Art.122 – La ziua fixată pentru judecată, la chemarea președintelui vor fi invitate în sala de ședințe părțile împricinate.

Art.123 – Dacă, după constatarea îndeplinirii procedurii, una din părțile împricinate lipsește, cauza se va putea judeca în lipsă, în cazul când partea prezentă sau acuzarea nu cere amânarea.

Prezența părților presupune îndeplinirea procedurii.

Art.124 – Dacă persoanele împlicate lipsesc, judecarea se va amâna pentru altă zi, afară de cazul când există deja o condamnare judecătorească civilă definitivă, în care caz, procesul se va putea judeca după actele din dosar. În cazul în care absența părții împlicate este din rea credință, fără anunțarea Chiriarhului, acuzarea poate solicita instanței și Chiriarhului oprirea celui în cauză de la slujirea celor sfinte până la judecarea în Consistoriu.

La a doua chemare, procesul se va putea judeca, dacă se constată că s-a îndeplinit procedura, chiar în lipsa persoanei învinuite. Judecata se va face în acest caz după actele aflate la dosar, cu precizarea acestei posibilități în citațiile adresate părților.

Art.125 – În toate cazurile de amânare se va cere și opinia persoanei însărcinate cu acuzarea.

Art.126 – Părțile se vor înfățișa în persoană. Ele pot fi asistate de apărători acreditați pe lângă Consistoriul Mitropolitan.

Art.127 – La proces, președintele va da cuvântul mai întâi reclamantului, după care va urma acuzarea.

Fiecare parte va avea dreptul de a vorbi de două ori; în caz de nevoie, președintele poate acorda cuvântul și de mai multe ori. Când președintele găsește necesar, va putea însărcina pe unul dintre membrii Consistoriului să facă o sinteză scrisă a depozițiilor.

Această sinteză se va citi în fața completului și a părților înainte de începerea dezbaterilor.

Art.128 – Părțile împlicate, direct sau prin apărători, nu aduc în dezbateri decât chestiuni care se referă direct la cauza ce este în dezbateri.

Președintele Consistoriului este obligat a opri părțile care ar dori să introducă alte chestiuni.

Art.129 – Apărarea făcută personal sau prin apărători va putea fi verbală sau în scris.

Art.130 – Când apărarea este făcută verbal, grefierul va lua notă despre dezbateri, care se vor consemna în procesul-verbal minută al ședinței.

Art.131 – Dacă acuzarea și apărarea se fac în scris, vor fi semnate de persoanele în drept, vor fi citite de ele, iar apoi se vor anexa la dosarul cauzei.

Art.132 – Părțile pot fi îndatorate, după împrejurări și după închiderea dezbaterilor, să depună concluzii în scris.

Art.133 – Dacă părțile nu au depus concluzii, grefierul va face o sinteză a depozițiilor.

Art.134 – Când Consistoriul, după îndeplinirea formelor, este clarificat asupra cauzei, va declara, prin președintele său, închiderea dezbaterilor.

Art.135 – Toate piesele de orice natură, introduse în proces, în cursul dezbaterilor procesului, se semnează de președinte.

C. Probe și mărturii

Art.136 – Dovada într-o cauză adusă în judecată se poate face:

- a. Prin martori, cu respectarea dispozițiilor **art.83**, sub prestare de jurământ, care în cazurile când atrag după sine caterisirea, se va face în biserică;
- b. Prin mărturii indirecte consemnate în scris;
- c. Prin acte ale autorităților bisericești;
- d. Prin orice acte de natură a aduce clarificări Consistoriului.

Art.137 – Nu pot fi nici într-un caz martori:

- a. Rudele în linie dreaptă ale uneia din părți;
- b. Frații și surorile;
- c. Unchii, nepoții și verii primari, în linie colaterală, deci până la gradul IV inclusiv;
- d. Afinii (cuscrii) în același grad;
- e. Persoanele declarate de canoane și de legi, incapabile de a mărturisi.

Art.138 – Se vor asculta ca martori:

- a. Persoanele invocate de părți, direct sau prin apărători de instanță;
- b. Orice altă persoană de care are nevoie acuzarea, după aprecierea Consistoriului.

Toate aceste persoane trebuie să satisfacă însă condițiile prevăzute de prezentul Regulament.

Art.139 – În cazurile de la **lit.a** și **b**, **art.138**, părțile care invocă martori, vor comunica Consistoriului lista martorilor cu cel puțin 8 zile înainte de data fixată pentru judecată.

Art.140 – Martorii propuși, conform **lit.a** și **b**, ale **art. 138**, se vor cita prin scrisoare recomandată. Citația va cuprinde ziua și ora, localitatea și adresa unde au să se prezenta. Nu se vor comunica chestiunile asupra cărora vor depune mărturie.

Art.141 – Audierea martorilor se va face separat, dar în caz de contradicție vor putea fi confrunțați.

Art.142 – Martorii citați, care nu s-au prezentat înaintea Consistoriului la prima citare, se vor cita din nou pentru termenul următor.

Martorul care refuză să răspundă citației din rea voință sau rea credință, constatată de Consistoriu, intră sub incidența **art.75**. Acest lucru se va menționa și în citație.

Art.143 – Martorii care au depus mărturia sub prestare de jurământ la momentul anchetei, nu vor mai fi citați în fața Consistoriului, afară de cazul când președintele va invoca argumente pentru prezumția de mărturie mincinoasă. În toate celelalte cazuri, mărturia va fi considerată validă.

Art.144 – În ziua fixată pentru înfățișare, martorii vor fi introduși pe rând în sala ședințelor și vor fi reținuți după ascultare. Ascultarea martorilor începe cu cei propuși de acuzare și sfârșește cu martorii propuși de apărare.

Art.145 – Fiecare martor va fi mai întâi întrebat de președinte, întocmai cum prevede **art.79**.

Art.146 – Martorul, după ce-și va face mărturia, va depune jurământul în Consistoriu, sau în biserică, după formula și cu procedura prevăzută la **art.81**.

Art.147 – Martorul va mărturisi fără să aibă voie a depune mărturia scrisă înainte de audiere.

Art.148 – După ascultarea martorilor, se va face un proces-verbal, care cuprinde, sub pedeapsă de nulitate:

- a. Numele și prenumele, profesia și domiciliul martorului;
- b. Menționarea prestării jurământului conform **art. 81 și 82**;
- c. Depoziția martorului;
- d. Precizarea că i s-au citit cele depuse de el și asumarea celor înscrise.

Art.149 – Dacă martorul nu va dori să semneze, aceasta se va consemna în procesul-verbal al ședinței, iar mărturia nu este considerată validă.

Art.150 – Fiecare martor, după depoziție, va rămâne în sală până la sfârșitul ședinței. Consistoriul poate cere și părăsirea sălii de judecată.

Art.151 – Martorii vor putea fi din nou întrebați ori de câte ori va fi nevoie.

Art.152 – Părțile împlicate, direct sau prin apărători, judecătorii sau persoana însărcinată cu acuzarea, vor putea pune martorului orice întrebare în legătură cu procesul, prin mijlocirea președintelui.

Întrebările puse martorului se administrează mai întâi din partea celui care l-a propus, apoi de către partea adversă și de organul de acuzare.

Art.153 – În cursul depoziției, nimeni nu va putea întrerupe pe martor.

Art.154 – Dacă din instrucție ies dovezi grave de mărturie mincinoasă sau de mituire de martor, Consistoriul va pronunța pedepse conform **art.75**.

Art.155 – Dacă toți martorii citați nu pot fi audiați în aceeași ședință, audierea va continua în altă ședință, fără altă citație, cu anunțarea noului termen de judecată.

Art.156 – Dacă una sau alta din părți va cere să se aducă și alți martori, Consistoriul va putea acorda prelungirea audierilor. Nu se va putea acorda însă de la prima prezentare în fața Consistoriului decât o singură prelungire pentru fiecare în parte.

Art.157 – Dacă martorul nu poate, fără un motiv just, să mărturisească sau să jure, va fi exclus sau pedepsit conform **art.75**.

Art.158 – Dacă un martor din cauză de boală, sau altă împiedicare de forță majoră, nu va putea veni la ședință, președintele va ordona ca el să fie audiat, sub prestare de jurământ, înaintea unui cleric desemnat de Consistoriu.

Art.159 – Când Consistoriul va judeca persoane deja condamnate definitiv de justiția civilă, el se va putea servi de sentința civilă, de depunerile martorilor, și de alte dovezi produse în justiția civilă.

În acest caz, Consistoriul va cere de la justiția civilă trimiterea dosarului în cauză; în cazul când justiția civilă nu poate satisface cererea, cel în cauză va fi obligat să producă copii legalizate de pe actele cerute de Consistoriu.

D. Despre hotărâre

Art.160 – Consistoriul, după ce va fi lămurit asupra cauzei trimise judecății sale, va da hotărârea întemeiată pe actele din dosar și după convingerea ce și-a format din audieri și dezbateri.

Art.161 – Hotărârea va fi motivată pe baza Sfintelor Canoane, a normelor și regulamentelor bisericești aplicate la cauza judecată.

Art.162 – Hotărârea se va da cu majoritatea de voturi a celor trei membri.

Minoritatea va justifica totdeauna părerea sa.

Art.163 – Pentru cazurile care atrag după sine caterisirea, hotărârea se va da de către completul Consistoriului, cu unanimitate.

Art.164 – Hotărârea se va pronunța imediat sau cel mai târziu în trei zile de la încheierea dezbaterilor, în ședință, de către președinte; iar trimiterea hotărârii Chiriarhului, spre aprobare sau respingere motivată, se va face în cel mult zece zile de la pronunțarea hotărârii. În caz de respingere a sentinței, același Consistoriu judecă din nou cauza.

Hotărârea se comunică de Consistoriu ambelor părți în termen de 15 zile de la aprobarea ei de către Chiriarh.

Art.165 – Pentru orice caz judecat, se va încheia un proces-verbal, cuprinzând dispozițiile hotărârii.

Art.166 – Hotărârea semnată și pronunțată în ședință este definitivă și nici un judecător nu-și mai poate retrage semnătura.

Art.167 – Pedepsele prevăzute la **art.4, par.B, lit.c** (depunerea din treapta) și **lit.d** (caterisirea) se dau cu drept de recurs în termen de 15, respectiv 30 zile de la data primirii sentinței de către cel în cauză.

Toate celelalte pedepse prevăzute de prezentul Regulament, aplicate de Consistoriul Mitropolitan, au caracter definitiv și executoriu, după aprobarea lor de către Chiriarh.

Art.168 – Grefierul Consistoriului se va îngriji ca hotărârile redactate și iscălite să se treacă într-un registru special, unde vor fi semnate de președinte.

Art.169 – Nimic nu se poate scrie în hotărâre pe margini, printre linii, prin adăugiri, prin prescurtări sau cifre, sub pedeapsa anulării ei și sancționării celui vinovat.

Art.170 – Fiecare hotărâre va cuprinde, sub pedeapsă disciplinară, pentru cel ce se va fi abătut:

- a. Numele și prenumele membrilor Consistoriului;
- b. Numele și prenumele, domiciliul părților, calitatea în care se judecă, numele și prenumele apărătorului;
- c. Obiectul cererii și apărării pe scurt;
- d. Cuprinsul pe scurt al actelor care au fost prezentate de către părți;
- e. Arătarea că persoana însărcinată cu acuzarea a prezentat sau nu, în scris, concluziile;
- f. Punctele de fapt și de drept, stabilite de Consistoriu;
- g. Motivarea hotărârii;
- h. Dispozitivul, adică aceea ce judecata hotărăște în virtutea Sfintelor Canoane, a Statutului de organizare și a regulamentelor bisericești;
- j. Data pronunțării;
- k. Semnăturile membrilor Consistoriului și grefierului.

Art.171 – Recursul pentru depunerea din treapta preoției se adresează președintelui Consistoriului Mitropolitan, care, constatând introducerea în termen legal, îl înaintează cu întregul

dosar al cauzei Președintelui Sinodului Mitropolitan. În caz de caterisire, recursul se îndreaptă direct către Sfântul Sinod.

Art.172 – Toate hotărârile Consistoriului trebuie să arate precis pedepsele care se dau vinovatului. Condamnările referitoare la veniturile bisericești din parohii trebuie arătate distinct în hotărâre.

Art.173 – Nu dau drept de recurs pedepsele date pe cale disciplinară direct de Chiriarh, prevăzute în Regulament, precum și cererile pentru pedepsele prevăzute cu drept de recurs și neintroduse în termen.

Art.174 – Orice hotărâre dată de Consistoriul Mitropolitan și rămasă definitivă, va fi supusă Chiriarhului de către consilierul administrativ mitropolitan, spre a dispune aplicarea ei.

Art.175 – Toate hotărârile se execută prin autoritățile bisericești mitropolitane.

DESPRE ACUZARE ȘI APĂRARE

Art.176 – Când una din persoanele bisericești supuse judecății este dată în judecată înaintea instanțelor bisericești, acuzarea se susține în Consistoriul Mitropolitan de către Consilierul canonic.

Acuzatorul, înaintea Consistoriului, exercită funcția în numele Chiriarhului.

Art.177 – Acuzatorul, în ședință, va pune concluzii scrise, pe lângă cele verbale, sau le va depune la președintele Consistoriului, în termenul ce i se va fixa.

Art.178 – Persoanele date în judecata instanțelor bisericești vor putea fi asistate de apărători.

Art.179 – Pe lângă Consistoriul Mitropolitan sunt acreditați apărători dintre preoții licențiați sau doctori în teologie.

Art.180 – Fiecare apărător va fi confirmat prin Decizia Chiriarhului.

Art.181 – Nu vor putea fi apărători persoanele care au fost condamnate de instanțele bisericești sau de instanțele civile și penale, cei ce stau sub culpă canonică, cei ce au fost pedepsiți de Chiriarh conform prezentului Regulament, cât și cei ce se fac vinovați de acte de trafic de influență.

Art.182 – Pedepsele disciplinare care pot fi aplicate de către Chiriarh apărătorilor care compromis onoarea și demnitatea misiunii lor, sunt:

- a. Avertismentul;
- b. Interdicția temporară;
- c. Ștergerea din registrul apărătorilor.

Art.183 – Pedepsele date vor fi motivate și comunicate în scris apărătorului.

Art.184 – Deciziile disciplinare date de Chiriarh în cazurile de mai sus sunt definitive.

DESPRE RECUZARE

Art.185 – Părțile împricinate pot recuza direct sau prin apărător pe orice membru al Consistoriului Mitropolitan, în următoarele cazuri:

- a. Dacă este interesat personal în proces;
- b. Dacă este rudă sau afîn cu vreuna din părți până la al IV-lea grad inclusiv;
- c. Dacă există dușmănie între el și vreuna din părți;
- d. Dacă și-a manifestat public ori privat opțiunea sa mai înainte de a se fi pronunțat hotărârea;
- e. Dacă a primit de la una din părți daruri sau promisiuni de daruri ori de servicii;
- f. Dacă a fost martor în cauză;
- g. Dacă judecătorul este frate, cumnat, ginere sau socru cu apărătorul părții;
- h. Dacă judecătorul a fost apărătorul vreunei părți în fața instanței respective sau în fața unei instanțe anterioare;

Art.186 – Dacă părțile declară direct sau prin apărător că acceptă membrul respectiv ca judecător, judecătorul recuzabil va lua parte la proces.

În hotărâre, se va preciza această acceptare.

Art.187 – Cel ce va dori să inițieze procedura de recuzare, va trebui să o facă înainte de începerea procesului.

Dacă motivele de recuzare s-au ivit după începerea procesului, partea interesată le va propune, îndată ce le va cunoaște.

Art.188 – Recuzarea va fi cerută printr-un act scris dat președintelui.

Acest act va fi semnat de partea care propune recuzarea sau de apărătorul său.

Consistoriul va chibzui asupra cererii de recuzare, după ce se vor asculta și concluziile organelor însărcinate cu acuzarea.

Judecătorul recuzat nu va putea lua parte la deliberare. În caz că cel recuzat este președintele, președinte va fi cel mai în vârstă dintre membri. Hotărârea Consistoriului se va citi în ședință și va fi dată fără nici un apel sau recurs.

Art.189 – În cazul când Consistoriul hotărăște recuzarea, judecarea se amână până la completarea instanței cu membrii supleanți.

SINODUL MITROPOLITAN

Art.190 – Sinodul Mitropolitan, ca instanță de recurs, are în competența sa cauzele venite pe cale de recurs de la Consistoriul Mitropolitan, în care s-a aplicat pedeapsa depunerii din treaptă.

Art.191 – Părțile, precum și acuzarea nemulțumite cu hotărârea Consistoriului Mitropolitan prin care s-a aplicat pedeapsa depunerii din treapta preoției, pot face apel la Sinodul Mitropolitan, iar pentru caterisire la Sfântul Sinod, în timp de 15 zile de la primirea hotărârii.

Nerespectarea acestui termen atrage după sine pierderea dreptului de recurs, iar hotărârea Consistoriului Mitropolitan rămâne definitivă și executorie.

Art.192 – Cererea de recurs, în cazul depunerii din treaptă, va fi adresată președintelui Consistoriului Mitropolitan, a cărui sentință este atacată cu recurs, iar acesta o va înainta, cu dosarul respectiv, Președintelui Sinodului Mitropolitan.

Pentru cazurile de caterisire, cererea de recurs se va adresa Președintelui Sfântului Sinod.

Art.193 – Cererea de recurs va cuprinde: numele, prenumele, profesia și domiciliul recurentului și al părților cu care a fost în judecată, cum și motivele de recurs.

Recursul redactat în termeni necuviincioși, se respinge.

De asemenea, se va alătura la cererea de recurs și copie legalizată a hotărârii sau a dispozitivului hotărârii recurate. Dacă recurentul voiește a se servi și de alte acte afară de cele depuse în dosarul Consistoriului Mitropolitan, va trebui să le depună odată cu cererea de recurs, în care se va face mențiune despre aceasta.

Art.194 – Recursul trebuie să fie motivat prin petiția de recurs, depusă în termen, la președintele Consistoriului Mitropolitan.

În ea trebuie să se arate motivele de recurs, atât de fond, cât și de formă, dispozițiile Statutului și Regulamentelor bisericești, ori principiul de drept canonic violat.

Președintele Sinodului Mitropolitan, primind recursul, dispune înscrierea lui în registrul de judecată în termen de cel mult zece zile și hotărăște cele de urmare, privind studierea de către consilierul administrativ bisericesc și de specialiști, cu propuneri.

În recurs nu se va face nici o cerere nouă, care nu s-a făcut la prima instanță, afară de cele care servesc ca mijloace de apărare la cauza recurată.

În recurs nu se va putea schimba nici cauza, nici obiectul pricinii, nici calitatea părților.

Art.195 – Nu intră în competența Sinodului Mitropolitan hotărârile de caterisire care se îndreaptă direct Sfântului Sinod.

Art.196 – Președintele Sinodului Mitropolitan, primind raportul Consilierului administrativ și al specialiștilor, cu propuneri, dispune data convocării Sinodului Mitropolitan în vederea pronunțării sau respingerii recursului.

Art.197 – Ședințele nu sunt publice.

Părțile pot fi asistate de apărători.

Art.198 – La Sinodul Mitropolitan, între specialiști, poate fi cooptat și un consilier administrativ.

Art.199 – Pentru ziua fixată în vederea judecării cauzei trebuie să existe dovada convocării Sinodului Mitropolitan, a specialiștilor și a recurentului.

Art.200 – Dacă dovezile lipsesc, judecarea se amână pentru o altă dată din lipsă de probe.

Art.201 – Hotărârea Sinodului Mitropolitan, ca instanță de recurs, poate să confirme ori să schimbe, total sau în parte, hotărârea recurată.

Art.202 – În cazurile în care autoritatea bisericească a făcut recurs, părțile vorbesc în urmă.

Art.203 – Hotărârea Sinodului Mitropolitan, ca instanță de recurs, este definitivă. Ea se ocupă atât de fondul cauzei, cât și de aplicarea exactă a Sfintelor Canoane, a Statutului și regulamentelor bisericești, la cauza respectivă.

Art.204 – Hotărârile vor cuprinde întâmpinările părților, concluziile acuzatorului, motivarea și dispozitivul, având redactarea prevăzută la **art.170-172**.

Art.205 – Sinodul Mitropolitan poate să dea următoarele hotărâri:

1. Hotărâre de respingere a recursului;
2. Hotărâre de casare a sentinței.

Dacă se respinge dosarul, atunci sentința Consistoriului Mitropolitan rămâne definitivă și executorie

În caz de casare a sentinței, Sinodul Mitropolitan reține dosarul și trece la reanalizarea cauzei. Hotărârea pe care o va da rămâne definitivă și executorie după aprobarea ei de către Chiriarh.

Art.206 – Sinodul Mitropolitan, ca instanță de recurs, va avea o sală (birou) pentru ședințele de judecată și un grefier.

RECURSUL LA SFÂNTUL SINOD

Art.207 – În cazul când Consistoriul Mitropolitan a pronunțat pedeapsa caterisirii unui preot sau diacon, condamnatul va putea face recurs la Sfântul Sinod.

Art.208 – Recursul se va face în termen de 30 de zile de la data primirii hotărârii de către cel în cauză.

Art.209 – Recursul se va face cu petiție adresată P.F.Patriarh, Președintele Sfântului Sinod, la care se va alătura și copie de pe hotărârea Consistoriului.

Art.210 – Clericul condamnat la caterisire este de drept suspendat din slujire.

Hotărârea pronunțată de Sfântul Sinod va fi definitivă și executorie după aprobarea ei de către Patriarh.

Art.211 – Condamnarea definitivă a unui cleric la caterisire va fi comunicată tuturor eparhiilor și va fi publicată în Buletinul oficial al Mitropoliei.

NORMELE ȘI CONDIȚIILE DE REVIZUIRE A HOTĂRÂRILOR

DATE DE INSTANȚELE BISERICEȘTI DE JUDECATĂ

Art.212 – Orice hotărâre dată de instanțele bisericești de judecată, rămasă definitivă, capătă putere de lucru judecat.

Art.213 – Clericul condamnat la depunerea din treaptă, caterisire sau afurisenie, prin hotărâre rămasă definitivă și învestită cu titlu executoriu, poate solicita Sfântului Sinod revizuirea sentinței dacă se află în posesia unor documente care probează nevinovăția sa și dacă dovedește că nu a putut face uz de ele în cadrul procedurii inițiale de judecată.

Cererea de revizuire, bine motivată, însoțită de actele respective, va fi adresată Patriarhului, ca Președinte al Sfântului Sinod.

În cazul în care există elemente noi cu o importanță evidentă pentru stabilirea responsabilităților, Sfântul Sinod va desemna un Consistoriu Eparhial dintr-o eparhie autonomă din Europa Occidentală pentru rejudecarea cauzei.

Consistoriul Eparhial respectiv, poate casa decizia de condamnare și poate reține cauza pentru rejudecare.

Hotărârea dată de acest Consistoriu va fi fără drept de recurs și va fi executorie după semnarea ei de către Patriarh.

PRESCRIȚII

Art.214 – Toate abaterile prevăzute în art.2 din prezentul Regulament se prescriu în termen de 3 ani de la săvârșirea lor, iar delictele prevăzute de art.3 se prescriu în 5 ani de la săvârșirea și consumarea lor, dacă nu sunt delictе continui.

Se exceptează, totuși, de la această regulă următoarele delictе: apostasia, erezia, schisma, omorul și recăsătorirea preoților și diaconilor.

Art.215 – Dacă este vorba de o cauză penală sau civilă, prescripția operează potrivit acelor legi, cu excepția cazurilor prevăzute la articolul precedent, ultimul alineat.

INSTANȚELE JUDECĂTOREȘTI PENTRU MONAHI

Art.216 – Pentru judecarea viețuitorilor din mănăstiri, a monahilor și monahiilor, ierodiaconilor și ieromonahilor, sunt cooptați în Consistoriul Mitropolitan, prin decizia Chiriarhului, doi ieromonahi. Aceștia, împreună cu Președintele Consistoriului, formează completul de judecată, care va judeca după normele prevăzute în prezentul Regulament.

În caz de condamnare la caterisire sau excludere din monahism, recursul se îndreaptă către Sfântul Sinod, care va proceda ca și cu recursurile clerului de mir.

DISPOZIȚII FINALE

Art.217 – Fiecare ședință a Consistoriilor se deschide prin rostirea de către președinte a rugăciunii “Împărate Ceresc” și se termină cu rugăciunea “Tatăl nostru”.

Art.218 – Acest Regulament intră în vigoare de la data aprobării lui de Adunarea Mitropolitană.